EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 23.5.2022
COM(2022) 615 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Irske za leto 2022 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Irske za leto 2022

{SWD(2022) 615 final} - {SWD(2022) 640 final}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Irske za leto 2022 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Irske za leto 2022

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik[1] ter zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij [2] in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta[3], s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira Unija. Prispeva h gospodarskemu okrevanju ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, ki spodbujajo rast, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda, hkrati pa krepi odpornost in potencialno rast gospodarstev držav članic. Poleg tega pomaga krepiti vzdržne javne finance ter

[1] UL L 209, 2.8.1997, str. 1.
[2] UL L 306, 23.11.2011, str. 25.
[3] Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

srednje- in dolgoročno prispeva k spodbujanju rasti in ustvarjanju delovnih mest. V skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2021/241 [je bil] najvišji finančni prispevek na državo članico v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost posodobljen [XX] junija 2022.

(2) Komisija je 24. novembra 2021 sprejela letni pregled trajnostne rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2022. Ustrezno je upoštevala ponovno potrjeno skupno zavezo, sprejeto na socialnem vrhu v Portu maja 2021, da se nadalje izvaja evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je 25. marca 2022 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda trajnostne rasti za leto 2022. Komisija je 24. novembra 2021 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Irsko opredelila kot eno od držav članic, za katere bo potreben poglobljeni pregled[4]. Komisija je istega dne sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Svet sprejel 5. aprila 2022, ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2022, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic ter ki ga je Svet sprejel 14. marca 2022.

(3) Ruska invazija na Ukrajino, ki je sledila globalni pandemiji, je bistveno spremenila geopolitične in gospodarske razmere. Vpliv invazije na gospodarstva držav članic je na primer opazen v višjih cenah energentov in hrane ter slabših obetih za rast. Višje cene energentov bremenijo zlasti najranljivejša gospodinjstva, ki se soočajo z energetsko revščino ali jim ta grozi. EU je tudi priča doslej največjemu pritoku ljudi, ki bežijo iz Ukrajine. V zvezi s tem je bila 4. marca 2022 prvič uporabljena direktiva o začasni zaščiti[5], s katero sta bila razseljenim osebam iz Ukrajine dodeljena pravica do zakonitega prebivanja v EU ter dostop do izobraževanja in usposabljanja, trga dela, zdravstvenega varstva, stanovanj in socialnega varstva.

(4) Ob upoštevanju hitro spreminjajočih se gospodarskih in geopolitičnih razmer evropski semester v letu 2022 nadaljuje usklajevanje širših smernic ekonomskih politik in politik zaposlovanja, hkrati pa se razvija v skladu z zahtevami glede izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost, kot je opisano v letnem pregledu trajnostne rasti 2022. Izvajanje sprejetih načrtov za okrevanje in odpornost je bistveno za doseganje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra, saj načrti obravnavajo vsa zadevna specifična priporočila za države, izdana v ciklih semestra leta 2019 in 2020, ali pomemben del njih. Specifična priporočila za države iz let 2019 in 2020 ostajajo enako relevantna tudi za načrte za okrevanje in odpornost, kot so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241, poleg morebitnih specifičnih priporočil za države, izdanih do datuma predložitve spremenjenega načrta.

---

4 Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

5 Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2022/382 z dne 4. marca 2022 o ugotovitvi obstoja množičnega prihoda razseljenih oseb iz Ukrajine v smislu člena 5 Direktive 2001/55/ES in z učinkom uvedbe začasne zaščite (UL L 71, 4.3.2022, str. 1).

(5) Splošna odstopna klavzula se uporablja od marca 2020[6]. Komisija je v svojem sporočilu z dne 3. marca 2021[7] navedla svoje mnenje, da bi morala biti odločitev o deaktivaciji ali nadaljnji uporabi splošne odstopne klavzule sprejeta na podlagi celovite ocene stanja gospodarstva, pri čemer bi bila raven gospodarske aktivnosti v EU ali euroobmočju v primerjavi z ravnmi pred krizo (konec leta 2019) ključno kvantitativno merilo. Večja negotovost in močna negativna tveganja za gospodarske obete zaradi vojne v Evropi, rekordna povišanja cen energentov in nenehne motnje v dobavni verigi upravičujejo podaljšanje splošne odstopne klavzule Pakta za stabilnost in rast do leta 2023.

(6) V skladu s pristopom iz mnenja Sveta z dne 18. junija 2021 o programu stabilnosti za leto 2021 se fiskalna naravnanost trenutno najbolje meri kot sprememba primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov), razen začasnih nujnih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19, vendar vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratna sredstva) iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, glede na srednjeročno potencialno rast[8]. Poleg upoštevanja splošne fiskalne naravnanosti se za oceno, ali je nacionalna fiskalna politika preudarna ter ali njena struktura podpira trajnostno okrevanje v skladu z zelenim in digitalnim prehodom, pozornost namenja tudi razvoju nacionalno financiranih[9] tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov in začasnih nujnih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19) in naložb.

(7) Komisija je 2. marca 2022 sprejela sporočilo, ki zagotavlja širše smernice za fiskalno politiko v letu 2023, da bi podprla pripravo programov stabilnosti in konvergenčnih programov držav članic ter s tem okrepila usklajevanje politik[10]. Navedla je, da se na podlagi makroekonomskih obetov iz zimske napovedi za leto 2022 prehod s spodbujevalne skupne fiskalne naravnanosti v obdobju 2020–2022 na večinoma nevtralno skupno fiskalno naravnanost v letu 2023 zdi ustrezen, hkrati pa se je pripravljena odzvati na spreminjajoče se gospodarske razmere. Napovedala je, da bi se morala fiskalna priporočila za leto 2023 še naprej razlikovati med državami članicami in upoštevati morebitne učinke čezmejnega prelivanja. Države članice je pozvala, naj upoštevajo smernice v svojih programih stabilnosti in konvergenčnih programih. Komisija se je zavezala, da bo pozorno spremljala gospodarski razvoj in po potrebi prilagodila svoje smernice za politiko, najpozneje v pomladanskem svežnju v okviru semestra konec maja 2022.

(8) Kar zadeva fiskalne smernice, predložene 2. marca 2022, fiskalna priporočila za leto 2023 upoštevajo poslabšanje gospodarskih obetov, povečano negotovost in nadaljnja negativna tveganja ter višjo inflacijo v primerjavi z zimsko napovedjo. Glede na

---

6 Sporočilo Komisije Svetu o uporabi splošne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, Bruselj (COM(2020) 123 final z dne 20. marca 2020).

7 Sporočilo Komisije Svetu: Eno leto po izbruhu COVID-19: odziv fiskalne politike, Bruselj (COM(2021) 105 final z dne 3. marca 2021).

8 Ocene fiskalne naravnanosti in njenih sestavnih delov v tem priporočilu so ocene Komisije na podlagi predpostavk, na katerih temelji pomladanska napoved Komisije iz leta 2022. Ocene Komisije glede srednjeročne potencialne rasti ne vključujejo pozitivnega učinka reform, ki so vključene v načrt za okrevanje in odpornost ter ki lahko povečajo potencialno rast.

9 Ki se ne financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugimi sredstvi EU.

10 Sporočilo Komisije Svetu: Smernice za fiskalno politiko za leto 2023, Bruselj (COM(2022) 85 final z dne 2. marca 2022).

navedeno je treba s fiskalnim odzivom povečati javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost in ohraniti kupno moč najranljivejših gospodinjstev, da bi ublažili vpliv dviga cen energentov in pomagali omejiti inflacijske pritiske zaradi drugih učinkov s ciljno usmerjenimi in začasnimi ukrepi; fiskalna politika mora ostati prožna, da se prilagodi hitro spreminjajočim se okoliščinam, in se med državami razlikovati glede na njihov fiskalni in gospodarski položaj, tudi glede izpostavljenosti krizi in dotoku razseljenih oseb iz Ukrajine.

(9) Irska je 28. maja 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je v skladu s členom 19 Uredbe (EU) 2021/241 in na podlagi smernic za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 8. septembra 2021 sprejel sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Irsko[11]. Izplačilo obrokov je pogojeno s sklepom Komisije, sprejetim v skladu s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, da Irska zadovoljivo izpolnjuje ustrezne mejnike in cilje, določene v izvedbenem sklepu Sveta. Predpogoj za zadovoljivo izpolnjevanje je, da pri doseganju predhodnih mejnikov in ciljev ni prišlo do nazadovanja.

(10) Irska je 4. maja 2022 predložila nacionalni reformni program za leto 2022, 29. aprila 2022 pa program stabilnosti za leto 2022 v skladu z rokom iz člena 4 Uredbe (ES) št. 1466/97. Programa sta bila ocenjena skupaj, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost. V skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241 nacionalni reformni program za leto 2022 odraža tudi polletno poročanje Irske o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost.

(11) Komisija je 23. maja 2022 objavila poročilo o državi za Irsko za leto 2022[12]. V njem je ocenila napredek Irske pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil, ki jih je Svet sprejel v letih 2019, 2020 in 2021, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Irskem glede na preglednico kazalnikov okrevanja in odpornosti. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi s tistimi izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, ter novimi in nastajajočimi izzivi, vključno s tistimi, ki izhajajo iz ruske invazije na Ukrajino. V njem je bil ocenjen tudi napredek Irske pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, doseganju krovnih ciljev EU glede zaposlovanja, znanj in spretnosti ter zmanjševanja revščine ter napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja ZN.

(12) Komisija je za Irsko opravila poglobljeni pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011 in rezultate objavila 23. maja 2022[13]. Komisija je ugotovila, da na Irskem ne obstajajo več neravnotežja, povezana z visokim zasebnim, javnim in zunanjim dolgom. Pred pandemijo in po njej je bil dosežen pomemben napredek pri zmanjševanju vladne in zasebne zadolženosti ter neto zunanjih obveznosti.

(13) Svet je 20. julija 2020 Irski priporočil, naj v letih 2020 in 2021 v skladu s splošno odstopno klavzulo sprejme vse potrebne ukrepe za učinkovit odziv na pandemijo,

---

11 Izvedbeni sklep Sveta z dne 8. septembra 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Irsko (ST 11046/21 + ADD 1).

12 SWD(2022) 615 final.

13 SWD(2022) 634 final.

ohranitev gospodarstva in podporo okrevanju, ki bo sledilo. Prav tako ji je priporočil, naj, kadar gospodarske razmere to omogočajo, izvaja fiskalne politike, namenjene doseganju preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev in zagotavljanju vzdržnosti dolga ob krepitvi naložb. Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat, se je v letu 2021 primanjkljaj sektorja država Irske zmanjšal s 5,1 % BDP v letu 2020 na 1,9 % BDP v letu 2021. Odziv fiskalne politike na Irskem je podprl okrevanje gospodarstva v letu 2021, začasni nujni podporni ukrepi pa so se zmanjšali s 3,3 % BDP v letu 2020 na 2,7 % BDP v letu 2021. Ukrepi, ki jih je Irska sprejela v letu 2021, so v skladu s priporočilom Sveta z dne 20. julija 2020. Diskrecijski proračunski ukrepi, ki jih je vlada sprejela v letih 2020 in 2021, so bili večinoma začasni ali so jih spremljali izravnalni ukrepi. Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat, je dolg sektorja država v letu 2021 znašal 56,0 % BDP.

(14) Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije v programu stabilnosti za leto 2022, je realističen. Vlada napoveduje, da bo realni BDP v letu 2022 zrasel za 6,4 %, v letu 2023 pa za 4,4 %. Za primerjavo je v pomladanski napovedi Komisije 2022 predvidena nižja realna rast BDP v višini 5,4 % v letu 2022 in podobna rast BDP v višini 4,4 % v letu 2023, predvsem zaradi nižjih obetov za zasebno potrošnjo in izvoz v letu 2022. Vlada v programu stabilnosti za leto 2022 pričakuje, da se bo nominalni primanjkljaj v letu 2022 zmanjšal na 0,4 % BDP, v letu 2023 pa se bo spremenil v presežek v višini 0,2 %. Zmanjšanje v letu 2022 je predvsem posledica močne rasti gospodarske aktivnosti in postopne odprave večine nujnih ukrepov. V skladu s programom naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2022 zmanjšal na 50,1 %, v letu 2023 pa na 46,3 %. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, pomladanska napoved Komisije iz leta 2022 predvideva javnofinančni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP v letu 2022 in presežek v višini 0.4 % BDP v letu 2023. To je v skladu s saldom sektorja država, napovedanim v programu stabilnosti za leto 2022. Pomladanska napoved Komisije 2022 predvideva podoben dolg sektorja država kot odstotek BDP, in sicer v višini 50,3 % BDP v letu 2022 in 45,5 % BDP v letu 2023.

Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2022 je srednjeročna (10-letna povprečna) potencialna rast BDP ocenjena na 6,6 %. Vendar ta ocena ne upošteva učinka reform, vključenih v načrt za okrevanje in odpornost, ki lahko okrepijo potencialno rast Irske.

(15) Vlada je v letu 2022 postopno odpravila večino ukrepov, sprejetih v odziv na krizo zaradi COVID-19, tako da naj bi se začasni nujni ukrepi zmanjšali z 2,7 % BDP v letu 2021 na 0,6 % BDP v letu 2022. Na javnofinančni primanjkljaj vplivajo ukrepi, sprejeti za ublažitev gospodarskega in socialnega učinka zvišanja cen energentov, ki so v pomladanski napovedi Komisije iz leta 2022 ocenjeni na 0,2 % BDP v letu 2022 in 0,0 % v letu 2023[14]. Ti ukrepi vključujejo predvsem socialne transferje revnejšim gospodinjstvom in znižanja posrednih davkov na porabo energije. Večinoma so bili ti ukrepi napovedani kot začasni. Če pa bi cene energentov ostale visoke tudi v letu 2023, bi se lahko nekateri od teh ukrepov nadaljevali. Nekateri od teh ukrepov niso ciljno usmerjeni, zlasti plačila vsem odjemalcem električne energije in splošna znižanja trošarin. Na javnofinančni primanjkljaj vplivajo tudi stroški zagotavljanja

[14] Podatki predstavljajo raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, sprejetih od jeseni 2021, vključno s tekočimi prihodki in odhodki ter po potrebi ukrepi v zvezi z naložbami v osnovna sredstva.

začasne zaščite razseljenim osebam iz Ukrajine, ki naj bi po pomladanski napovedi Komisije iz leta 2022 znašali 0,1 % BDP v letu 2022 in 0,1 % BDP v letu 2023[15].

(16) Svet je 18. junija 2021 Irski[16] priporočil, naj si v letu 2022 prizadeva za spodbujevalno fiskalno naravnanost, vključno s spodbudo, ki jo zagotavlja mehanizem za okrevanje in odpornost, in ohrani nacionalno financirane naložbe. Prav tako ji je priporočil, naj, kadar gospodarske razmere to omogočajo, izvaja fiskalno politiko, namenjeno doseganju preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev in zagotavljanju srednjeročne vzdržnosti javnih financ, hkrati pa okrepi naložbe za povečanje potenciala rasti.

(17) V letu 2022 naj bi bila glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2022 in vključno z informacijami iz programa stabilnosti za leto 2022 fiskalna naravnanost spodbujevalna v višini –0,3 % BDP, kot je priporočil Svet[17]. Irska namerava zagotoviti nadaljnjo podporo okrevanju z uporabo mehanizma za okrevanje in odpornost za financiranje dodatnih naložb, kot je priporočil Svet. Pozitivni prispevek odhodkov, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugimi sredstvi EU, h gospodarski aktivnosti naj bi v primerjavi z letom 2021 ostal stabilen. Nacionalno financirane naložbe naj bi v letu 2022 imele ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 0,3 odstotne točke[18]. Zato namerava Irska ohraniti nacionalno financirane naložbe, kot je priporočil Svet. Hkrati naj bi imela rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez novih ukrepov na strani prihodkov) v letu 2022 večinoma nevtralen učinek na splošno fiskalno naravnanost v višini 0,0 odstotne točke. To vključuje dodaten učinek ukrepov za obravnavanje gospodarskega in socialnega učinka zvišanja cen energentov (0,2 % BDP).

(18) V letu 2023 naj bi fiskalna naravnanost v pomladanski napovedi Komisije 2022 ob predpostavki nespremenjene politike znašala 1,8 % BDP[19]. Irska naj bi v letu 2023 še naprej uporabljala nepovratna sredstva iz mehanizma za okrevanje in odpornost za financiranje dodatnih naložb v podporo okrevanju. Pozitivni prispevek odhodkov, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugimi sredstvi EU, h gospodarski aktivnosti naj bi v primerjavi z letom 2022 ostal stabilen. Nacionalno financirane naložbe naj bi v letu 2023 imele nevtralen učinek na fiskalno naravnanost v višini 0,0 odstotne točke[20]. Hkrati naj bi imela rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez novih ukrepov na strani prihodkov) v letu 2023 restriktiven učinek na splošno fiskalno naravnanost v višini 1,8 odstotne

---

15 Skupno število razseljenih oseb iz Ukrajine v EU naj bi do konca leta 2022 postopoma doseglo šest milijonov, njihova geografska porazdelitev pa se ocenjuje na podlagi velikosti obstoječe diaspore, relativnega prebivalstva države članice sprejema in dejanske porazdelitve razseljenih oseb iz Ukrajine po vsej EU od marca 2022. Ocene proračunskih stroškov na osebo temeljijo na mikrosimulacijskem modelu Euromod Skupnega raziskovalnega središča Komisije, pri čemer se upoštevajo tako denarni transferji, do katerih so osebe lahko upravičene, kot tudi prejemki v naravi, kot sta izobraževanje in zdravstveno varstvo.

16 Priporočilo Sveta z dne 18. junija 2021 z mnenjem Sveta o programu stabilnosti Irske za leto 2021 (UL C 304, 29.7.2021, str. 28).

17 Negativni (pozitivni) predznak kazalnika ustreza presežku (primanjkljaju) rasti primarnih odhodkov v primerjavi s srednjeročno gospodarsko rastjo, kar kaže na ekspanzivno (restriktivno) fiskalno politiko.

18 Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva naj bi imele nevtralen učinek v višini 0,0 odstotne točke BDP.

19 Negativni (pozitivni) predznak kazalnika ustreza presežku (primanjkljaju) rasti primarnih odhodkov v primerjavi s srednjeročno gospodarsko rastjo, kar kaže na ekspanzivno (restriktivno) fiskalno politiko.

20 Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva naj bi imele nevtralen učinek v višini 0,0 odstotne točke BDP.

točke. To vključuje učinek postopne odprave ukrepov za obravnavanje višjih cen energentov (0,2 % BDP).

(19) V skladu s programom stabilnosti za leto 2022 naj bi saldo sektorja država dosegel presežek v višini 1,2 % BDP v letu 2024 in 1,4 % do leta 2025.Za primanjkljaj sektorja država se tako načrtuje, da bo v obdobju, ki ga zajema program, ostal pod 3 % BDP. Te projekcije predvidevajo omejitev rasti osnovnih odhodkov na 5 % letno. V skladu s programom naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP do leta 2025 zmanjšal, in sicer na 43,8 % v letu 2024 in na 40,7 % v letu 2025. Na podlagi analize Komisije se zdi, da so tveganja za vzdržnost dolga v srednjeročnem obdobju nizka.

(20) Skupni primanjkljaj pokojninskega sistema naj bi se dolgoročno povečal zaradi povečanja odhodkov za pokojnine s 4,6 % BDP v letu 2019 na 7,6 % v letu 2070. Neodvisna komisija za pokojnine je pripravila več priporočil za okrepitev fiskalne vzdržnosti državnega pokojninskega sistema.

(21) V skladu s členom 19(3), točka (b), in merilom 2.2 iz Priloge V k Uredbi (EU) 2021/241 načrt za okrevanje in odpornost vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se medsebojno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Te prispevajo k reševanju vseh ali pomembnega dela gospodarskih in socialnih izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih, ki jih je Svet v okviru evropskega semestra v letih 2019 in 2020 naslovil na Irsko, poleg morebitnih specifičnih priporočil za državo, izdanih do datuma sprejetja načrta. Načrt se osredotoča zlasti na reforme in naložbe, ki olajšujejo zeleni in digitalni prehod, ter na aktivno podporo za vključevanje na trg dela in izpopolnjevanje. Naložbe pomagajo tudi dati prednost zrelim javnim naložbenim projektom, spodbujajo zasebne naložbe in uporabljajo bolj neposredne instrumente financiranja za spodbujanje raziskav in inovacij. Poleg tega se načrt zavezuje k reformam na področju socialnih in cenovno dostopnih stanovanj, pokojnin, zdravstvenega varstva in regulativnih ovir za podjetništvo, hkrati pa uvaja ukrepe, ki naj bi delno obravnavali izzive, povezane s preprečevanjem pranja denarja in agresivnega davčnega načrtovanja.

(22) Izvajanje načrta za okrevanje in odpornost Irske naj bi prispevalo k doseganju nadaljnjega napredka pri zelenem in digitalnem prehodu. Ukrepi, ki podpirajo podnebne cilje na Irskem, predstavljajo 42 % skupnih dodeljenih sredstev iz načrta, ukrepi, ki podpirajo digitalne cilje, pa 32 % skupnih dodeljenih sredstev iz načrta. Celovito izvajanje načrta za okrevanje in odpornost v skladu z zadevnimi mejniki in cilji bo Irski pomagalo hitro okrevati po posledicah krize zaradi COVID-19, hkrati pa bo okrepilo njeno odpornost. Sistematično vključevanje socialnih partnerjev in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost ter drugih ekonomskih politik in politik zaposlovanja, ki presegajo načrt, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za celoten program politik.

(23) Irska še ni predložila partnerskega sporazuma in drugih programskih dokumentov kohezijske politike[21]. V skladu z Uredbo (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in

[21] Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in

Sveta z dne 24. junija 2021 bo Irska pri načrtovanju programov skladov kohezijske politike za obdobje 2021–2027 upoštevala zadevna specifična priporočila. To je predpogoj za izboljšanje učinkovitosti in povečanje dodane vrednosti finančne podpore, prejete iz skladov kohezijske politike, ob hkratnem spodbujanju usklajevanja, dopolnjevanja in skladnosti med temi skladi ter drugimi instrumenti in skladi Unije. Uspešno izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost ter programov kohezijske politike je odvisno tudi od odprave ozkih grl za naložbe v podporo zelenemu in digitalnemu prehodu ter uravnoteženemu teritorialnemu razvoju.

(24) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, ki jih obravnava načrt za okrevanje in odpornost, se Irska sooča s številnimi dodatnimi izzivi, povezanimi s krožnim gospodarstvom in odpadnimi vodami. Nastajanje odpadkov na Irskem je skoraj 25 % višje od povprečja EU, kar pomeni, da je peti največji povzročitelj komunalnih odpadkov na prebivalca v EU. Napredek pri povišanju stopenj recikliranja se je v zadnjih letih upočasnil, sežiganje pa se je znatno povečalo. Krožna uporaba materialov na Irskem je leta 2020 znašala 1,8 %, kar je precej pod povprečjem EU, ki znaša 12,8 %. Irska potrebuje več spodbud in naložb za izvajanje ambicioznejše strategije za ravnanje z odpadki in krožno gospodarstvo ob hkratnem preprečevanju ustvarjanja prevelikih zmogljivosti za sežiganje. Potrebna so večja prizadevanja za podporo krožnim poslovnim modelom, ki zajemajo celoten življenjski cikel materialov, da bi zmanjšali količino odpadkov in porabo virov. Čeprav je bil pri olajševanju naložb v ravnanje z odpadno vodo dosežen določen napredek, se manj kot 50 % odpadne vode na Irskem čisti v skladu s pravom EU. Največja ovira za kakovost površinske vode na Irskem izhaja iz prevelike količine hranil iz neprečiščene odpadne vode in kmetijstva. Potrebne so znatne posodobitve infrastrukture, pa tudi trdnejši pristop k nadzoru nad onesnaževanjem vode iz kmetijskih dejavnosti. Ustrezna infrastruktura za odpadno vodo je prav tako ključnega pomena za izboljšanje kakovosti življenja in zdravstvenih pogojev prebivalstva. Poleg tega ustrezna infrastruktura za odpadno vodo prispeva k izboljšanju regionalnega razvoja, ustvarja trajnostno rast in delovna mesta ter koristi turizmu.

(25) V odziv na mandat voditeljev držav ali vlad EU iz izjave iz Versaillesa je cilj načrta REPowerEU čim prej postopno odpraviti odvisnost Evropske unije od uvoza fosilnih goriv iz Rusije. V ta namen se v dialogu z državami članicami opredeljujejo najprimernejši projekti, naložbe in reforme na nacionalni, regionalni in EU ravni. Cilj teh ukrepov je zmanjšati splošno odvisnost od fosilnih goriv in nadomestiti uvoz fosilnih goriv iz Rusije s fosilnimi gorivi iz drugih držav.

(26) Glede na podatke za leto 2020 Irska ne uvaža surove nafte in plina iz Rusije. Odvisnost Irske od ruskega premoga (22 % uvoza premoga) je nižja od povprečja EU, pri čemer je tudi masa trdnih fosilnih goriv v mešanici energijskih virov (7,6 %) pod povprečjem EU. Kljub bolj omejeni izpostavljenosti ruski nafti in plinu v primerjavi s povprečjem EU je zaradi trenutnih geopolitičnih razmer in visokih cen energentov toliko bolj nujno, da Irska okrepi svoja prizadevanja za izpolnitev ciljev glede energije iz obnovljivih virov, določenih v njenem nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu. Irski akcijski načrt za podnebne spremembe vključuje ambiciozen cilj

---

Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159).

preoblikovanja energetskega sistema države do leta 2030. To bo Irski omogočilo, da med letoma 2018 in 2030 zmanjša skupne emisije toplogrednih plinov za 51 % . Potrebne reforme in obseg te preobrazbe bodo precejšnji, in sicer od zagotavljanja potrebnih javnih in zasebnih naložb do pravočasnega uresničevanja zavez. Potrebna je celovita nadgradnja irske energetske infrastrukture, da bi lahko država v celoti izkoristila obnovljive vire energije in dosegla svoje podnebne cilje. Oblikovanje naložbenega okvira, ki bo olajševal in spodbujal naložbe v prehod na zeleno energijo, bo ključnega pomena za zmanjšanje odvisnosti od fosilnih goriv. V zvezi z obnovljivimi viri energije so v sistemu načrtovanja in izdajanja dovoljenj še vedno prisotni izzivi, zlasti glede dolgega trajanja postopkov za izdajo dovoljenj za načrtovanje ter dolgotrajnih in dragih pritožbenih postopkov. Izboljšanje učinkovitosti sistema načrtovanja in izdajanja dovoljenj z zagotavljanjem razpoložljivosti ustreznih virov v vseh fazah postopkov načrtovanja in z racionalizacijo splošnega okvira bi lahko pospešilo obsežen razvoj in s tem tudi zeleni prehod. Poleg tega bosta razširitev in okrepitev omrežja električne energije ter podporna infrastruktura na ključnih lokacijah ključnega pomena za zmanjšanje preobremenjenosti. Zlasti novi povezovalni daljnovodi za prenos električne energije v sosednje države bodo podpirali večjo zanesljivost oskrbe z energijo. Potrebna bo tudi večja skladiščna zmogljivost in množična postavitev polnilnih postaj za električne avtomobile. Poleg tega bi razvoj nacionalne strategije za obnovljivi vodik prispeval tudi k diverzifikaciji mešanice energijskih virov.

(27) Ukrepi za energijsko učinkovitost bodo imeli ključno vlogo pri zmanjševanju porabe energije. Visoki prihranki energije so potrebni ne le za doseganje podnebnih ciljev Irske, ampak tudi za zmanjšanje neto emisij toplogrednih plinov za 55 %, ki je cilj na ravni EU. Čeprav je podnebni akcijski načrt na pravi poti, je Irska doslej zaostajala pri zmanjševanju emisij toplogrednih plinov. Irska bi lahko z uporabo načela „energijska učinkovitost na prvem mestu“ in prizadevanji za velike prihranke energije v stavbah zmanjšala svojo odvisnost od uvoza energije. Domačo proizvodnjo električne energije bi bilo mogoče izkoristiti za povečanje števila električnih vozil, s čimer bi se zmanjšala odvisnost od uvoza goriva. Ker podnebni akcijski načrt vključuje cilj, da bo do leta 2030 na irskih cestah milijon električnih avtomobilov, je treba postaviti znatno število električnih polnilnih postaj. Za uskladitev Irske s cilji svežnja „Pripravljeni na 55“ bo treba dodatno okrepiti prizadevanja za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ter povečanje energije iz obnovljivih virov in energijske učinkovitosti.

(28) Medtem ko bo pospešitev prehoda s fosilnih goriv na podnebno nevtralnost v več sektorjih povzročila znatne stroške prestrukturiranja, lahko Irska v okviru kohezijske politike uporabi mehanizem za pravični prehod, da v najbolj prizadetih regijah ublaži socialno-ekonomske posledice prehoda. Poleg tega lahko Irska uporabi Evropski socialni sklad plus, da izboljša zaposlitvene možnosti in okrepi socialno kohezijo.

(29) Svet je ob upoštevanju ocene Komisije preučil program stabilnosti za leto 2022, njegovo mnenje[22] pa je izraženo v priporočilu 1 spodaj.

(30) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet

[22] V skladu s členom 5(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97.

priporočil, naj države članice euroobmočja sprejmejo ukrepe, tudi prek svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja. Za Irsko je to izraženo zlasti v priporočilih 1 in 2 spodaj –

PRIPOROČA, da Irska v letih 2022 in 2023 ukrepa, tako da:

1. v letu 2023 zagotovi, da bo rast nacionalno financiranih tekočih odhodkov v skladu s splošno nevtralno naravnanostjo politike, ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energentov, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine; je pripravljena prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram; razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, med drugim tudi z uporabo mehanizma za okrevanje in odpornost, načrta RePowerEU in drugih sredstev EU; si v obdobju po letu 2023 prizadeva za fiskalno politiko, namenjeno doseganju preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev; obravnava pričakovano povečanje odhodkov za pokojnine zaradi staranja prebivalstva z zagotavljanjem fiskalne vzdržnosti državnega pokojninskega sistema;

2. nadaljuje izvajanje svojega načrta za okrevanje in odpornost v skladu z mejniki in cilji, določenimi v Izvedbenem sklepu Sveta z dne 8. septembra 2021; predloži programske dokumente kohezijske politike za obdobje 2021–2027, da se zaključijo pogajanja s Komisijo, in nato začne njihovo izvajanje;

3. osredotoči prizadevanja na spodbujanje krožnega gospodarstva; zlasti razvija infrastrukturo in politike za preprečevanje nastajanja odpadkov ter povečanje vsebnosti ponovno uporabljenih in recikliranih materialov ter razvija učinkovitejši sistem za ločeno zbiranje odpadkov, ki jih je mogoče reciklirati, vključno z biološko razgradljivimi odpadki; spodbuja varnejše in čistejše tokove odpadne vode;

4. zmanjša splošno odvisnost od fosilnih goriv; pospeši uporabo energije iz obnovljivih virov, zlasti vetrne energije na morju, vključno z uvedbo reform za izboljšanje učinkovitosti sistema načrtovanja in izdajanja dovoljenj, zlasti s skrajšanjem trajanja postopkov, nadgradi energetsko infrastrukturo, tudi za skladiščenje; zagotovi hitro izvedbo temeljite energetske prenove stavb; pospeši elektrifikacijo prometa, vključno z namestitvijo polnilnih naprav.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik